

A föld alatti világ professzora

Dr. Jakucs László szerelmes barlangjai

■ **Professzor úr, az első barlangfelfedezés bizonyára nagyon kedves önnek. Melyik volt ez?**

– Az első a sátorköpusztai gipszbarlang volt, Dorog mellett. Még első éves egyetemi hallgatóként 1946-ban jutottam el oda. Ez volt az egyik legcsodálatosabb barlang, amit valaha is láttam és nemcsak az elsősege miatt. Egy egészen különleges kristálybarlangot tessenen elképzelni: 75-80 centiméter hosszúságú villódzó hófehér gipszkristályok meredtek ki a falból, olyan sűrűn, hogy az egészset beborították, mondhatnám, szentségtörés volt még bemenni lélegzetet is venni. Ez a barlang engem teljesen elbűvölt, de sajnos nem maradt meg.

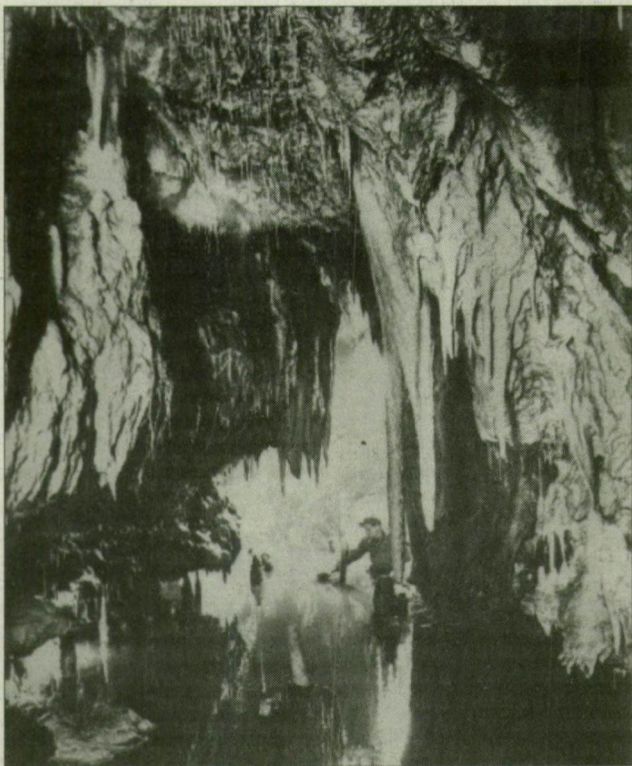
■ **Mi történt vele?**

– A bejárata egy orosz gyakorlótér szélére esett és hiába zárták le páncélajtóval a dorogi barlangkutatók, az orosz katonák tankból két lyukat lőttek rá, drótkötelet fűztek bele és a tankkal kitepték az egész ajtót. A gipszkristályokat kihordták és sátrakat „dekoráltak” vele. Nagyon szomorú dolog volt, a természetvédelmi hivatal hiába próbálkozott közbenjárni a barlang érdekében, nem lehetett tenni semmit.

■ **A barlangkutatás nem mindig veszélytelen, a könyvében is több szorult helyzetet leír. Beszélne ezekről?**

– Már a legelső találkozásomat megjártam. Alig valamivel a 46-os felfedezés előtt történt, felkészületlenül akartam leereszkedni egy függőleges zombolyba, vagyis akna-barlangba és a derekamra kötött kötél, amellyel a társam megpróbált leereszteni, megcsúszott a markában, én pedig belefűtültem a lyukba. Tizenöt métert estem. A mélységnek még nem volt vége, de a kötélnek igen, így szerencsére megúsztam pár bordatöréssel. A máriaremetei szerzetes barátok segítségével húztak ki, bár én csak arra emlékszem, hogy kórházban tértem magamhoz. Ez volt az első találkozásom a barlangokkal, majdnem az életembe került. A legveszélyesebb helyzetbe az aggteleki cseppkőbarlangban kerültem, amikor egy nagyon hirtelen keletkezett árvíz betört a barlangba és másodmagammal 800 métert sodort. Ezt úgy kell elképzelni, hogy a teljes sötét-ségben a barlang közepe táján az egyébként száraz patakmederben két-két és fél méteres homlokfallal zúgott előre a víz. Nem volt előle menekülés. Szerencsére ilyen víz nagyon ritkán fordul elő, és ma már az ilyen árvíz kialakulásának

Szerelmes barlangjaim címmel fotókkal gazdagon illusztrált, szép könyvet jelentetett meg nemrég az Akadémiai Kiadó. A szerző dr. Jakucs László professzor, a JATE természeti földrajz tanszékének nyugalmazott tan-
székvezetője, akinek a nevéhez neves elméleti és kísérleti munkák fűződnek, valamint többek között Magyarország második leghosszabb cseppkőbarlangjának felfedezése is. A könyvet, melyet Jakucs professzor szakmai életregényének vall, ma este 18 órakor diavetítésével mutatják be a Hági Étterem Szegedi Közéleti Kávéházában.

Jakus László leghíresebb felfedezése a 9 km-es Aggteleki Béke-barlang volt

körülményeit tudományosan is figyelemmel kísérik.

■ **Ahogy hallgatom, az az érzésem, a felfedezés kalandvágya nyugdíjas korára sem hagyta el.**

– A barlangkutatás olyan mint egy ragályos betegség, ebből nem lehet kigyógyulni. Az embert elragadja a föld alatti világ misztikuma, a csodálatos, izgalmas újat látás varázsa. Véleményem szerint a természet titkainak kutatása, a megismerési, firtatási munka, akármilyen szinten csináljuk is, az emberiség örök nagy kalandja. Mindig az vezetett bennünket előre, hogy többet tudni, többet látni, többet ismerni.

■ **Hány barlangról mondhatja el, hogy először tette be a lábát?**

– Ötről. A sátorköpusztai gipszbarlangról már beszéltem, aztán 1950 nyarán a Bükk-hegységben a Víznyelő-barlang, majd 1952-ben következett az aggteleki Béke-barlang. Ez volt a legnagyobb szabású barlangfelfedezésem, 9

kilométer hosszúságú, Magyarország második legnagyobb, gyönyörűsége cseppkőbarlangja. Aztán 53-ban, ugyancsak a Bükkben a Pénzpatoki barlang, itt találtunk egy 60 méteres föld alatti vízesést, amit a barlangkutatók egyszerűen nem akartak elhinni. Az aggteleki Baradla Alsó-barlangját 57-ben fedeztem fel. Persze a felfedezések nem úgy mennek, hogy véletlenül egy lyukba belemászik az ember, hanem előbb tudományos módszerekkel, felszíni megfigyelések alapján mérték be őket, majd addig ástunk, míg be nem jutottunk.

■ **A külföldi feltárásokból melyikre emlékszik vissza legszívesebben?**

– 1974-ben meghívtak az ukrán barlangkutatók a Podóliai fennsíkon lévő óriási nagy gipszbarlang kutatásához, ahová három hallgatómmal utaztam ki – akkor már bőven a szegedi egyetem professzora voltam. Ezt a barlangot egy-két évvel ezelőtt fedezték fel és már akkor több mint 100 ki-

lométer hosszúságot ismertek belőle. Mindössze egy bejárata volt: alacsony, vízszintes, 120 méteres sziklacső, végig kitöltve hig, csokoládészerű iszapmasszával. Ebbe bele kellett feküdni, épp csak annyi hely volt az iszap és a sziklatető között, hogy az ember az orrát kiemelje, így kellett óvatosan végigkúszni. Ezt szakaszt a felfedezők valószínűleg viszontagságossága miatt elnevezték a Kínai Kommunista Párt Útjának. A rendszerben aztán feltártunk egy új szakaszt is, amit a tiszteletünkre elneveztek Szegedszkaja Pescserának, úgyhogy Szegednek is van egy barlangja, csak ezt nem sokan tudják.

■ **Ha jól tudom, ön volt az úttörője a barlangok kialakulása modern elméletének.**

– Az én barlangok melletti kitarásom nemcsak a kaland és a romantika, hanem természetesen a tudományos problémák miatt is él. Az egyik ilyen probléma, hogy miként keletkeznek a nagy föld alatti barlangrendszerek. Az iskolákban többnyire ma is azt tanítják, hogy a beszívárgó esővíz oldómunkája az ok. Ez nem igaz. Az a víz, ami bejut a mészkőhegyek repedéseibe a föld alá, az valóban oldja a mészkő anyagát, de már mindárt a felszín alatt telítődik és tovább oldani nem tud. Úgyhogy ha ez a víz becsepeg a barlangokba, akkor ott inkább lerakja a feloldott mészkövet és így keletkeznek a cseppkőek. Az olyan nagy kalandok, mint a föld alatti árvíz tanítottak meg arra, hogy a barlangok csak azokban a hegyekben vannak, amelyekbe a nem telített vizek folynak bele. Nagy mennyiségű kavicsot, homokot sodornak a mederben és mint ezernyi véső mechanikusan vájják ki a barlangot. Ez elég egyszerű magyarázatnak tűnik, de míg tudományosan megalapozva a kutatókkal sikerült elfogadtatnom, bizony sok időbe és munkába telt.

■ **Ma is aktívan oktat a JATE-n, hogyan látja az ifjú geológus nemzedéket?**

– Professzori munkámat nyugdíjasként is folytatom, tovább tartom az előadásokat a hallgatóimnak és örülök, hogy igen népesek az óráim, helyszűke miatt alig tudom őket leültetni a tanteremben. Úgy veszem észre, hogy a mai fiatalok is ugyanolyan fogékonnyak az új megismerése iránt, mint mi voltunk. Meggyőződésem, hogy a föld alatti világ ma is tele van számos izgalmas megoldásra váró kérdéssel. Nem kell félni a fiatal nemzedéknek attól, hogy az öregek már mindent learattak előlük.

Panek József

A gyilkosok Halason mulattak

(Folytatás az 1. oldalról.)

ra dagadt ötezeisekhez. Nem ismerték a pénzzavart annak ellenére, hogy sehol nem volt munkahelyük. Magda például Szegeden akart lakást vásárolni, már meg is alkudott az eladókkal.

Biztos információink vannak arról is, hogy keze gyorsan eljárt néhány helyen Halason. Nem sokat beszélt – sokat nem is tudott magyarul –, helyette a kezét és a fegyverét használta.

Gyorsan feltalálta magát, de kapcsolatai leginkább a maffiához fűződtek. Megfelelő száralék fejében vállalt pénzbehajtást is. Halason néhányan fel-lelegezhetnek, akiket Magda személyesen is felkeresett tartozásaik ügyében. Kecskeméti gyilkossága után halasi fiataloktól érdeklődött bizonyos utcanévek után. Voltak kapcsolatai a szeszmaffiával és a kábítószeres alvilággal is, ahonnan ugyancsak gyarapodtak forrásai...

Biztos információink van-

nak arról is, hogy a szegedi halálosztása után még Halasra látogatott és békésen iszogatótársai körében. Ha félrevonultak valamelyik szórakozóhely sarkába, gondosan tanulmányozták feljegyzéseiket, megbízásaikat.

Csak reméljük, a rendőrség hamarosan eljut halasi megbízóihoz is. Ugyanis a társaság pénzbehajtásra kapott megbízást egyik halasi maffiózótól, akit már sokan szeretnének rács mögött látni. Pisztollyal, késekkel fenyegették meg a megjelölt személyeket, akik ennek ellenére éltek bizonyos bejelentésekkel.

Még egy érdekessége van a helyi Marinko ügynek. A médiákban bemutatott fantomfotó alapján Halason többen is felismerték, de nem tettek bejelentést. Azon a napon, amikor Magda fotója, illetve fantomképe megjelent a tévében, Halason már sokan tudták, ki a keresett gyilkos.

– posztobányi –

Negyedikén lett volna a halál éjszakája?

Egyes információk szerint Magda Marinko és csapata a január 4-ről 5-re virradó éjszakán nem egy, hanem jó néhány gyilkosságot tervezett. Mint ismeretes ekkor ölték meg az orosházi Némethné Márton Editet, a közel három éve elrabolt Farkas Helga nagynénjét. Ekkor a lakásban lévő értékeket is összeszedték, miközben az asszony két kislányát megbilincselve a szomszéd szobába zárták.

Bizonyos információk szerint még hazavárták volna a távollévő férjét, végül is azonban elindultak Szeged felé, ahol elsőként szemügyre vették a Z. Nagy család Bárka utcai házát. Állítólag azonban bizonyos zavaró körülmények miatt ekkor még elhalasztották az akciót (amire, mármint a Z. Nagy család legyilkolására, január 23-án kerítették sort). Továbbindultak és egy belvárosi lakásban egyedül élő idős asszonyt akartak fölkeresni. Itt – ha igaz – rálöttek a kutyára is, amit nem találtak el és erre továbbhajtottak egy Szeged környéki helységbe. Ahol Magda Marinko hírek szerint a fürdőszobaablakon akart behatolni egy házba, de közben a tulajdonos felébredt és villant gyújtott a fürdőszobában. Erre innen is továbbálltak.

A hír kapcsán megkérdeztünk egy szakembert. Ő – profi gyilkosokat feltételezve – elképzelhetetlennek tart ilyen amatőr tervezést.

■ Gazdáknak

Kedvezmények gépvásárláshoz

Kedvezményekkel vásárolhatnak gépet a mezőgazdasági vállalkozók – jelentették be a Földművelésügyi Minisztériumban annak kapcsán, hogy a feltételekről szerződésben állapodott meg a szaktárca az OTP Rt. és az Állami Fejlesztési Intézet.

A Mezőgazdasági Fejlesztési Alapból mindazok, akik sikeres pályázatot nyújtanak

be, a beruházás 30 százalékaig, maximum 500 ezer forintig vissza nem térítendő állami hozzájárulást kaphatnak. A megállapodás szerint az OTP a megvásárlandó gépet, fogadja el a hitel fedezetéül, amennyiben 2 millió forintnál kisebb összegű beruházásról van szó. Így lényegében már 5 százalékos saját erő felmutatásával is géphez juthat a termelő.

■ Nyílt titok volt, hogy a szegedi részvénytársaság is pályázik, s az sem lepett meg senkit, hogy a Pick ajánlatát fogadta el a hitelezői választmány. Az ÁV Rt. azonban megkontraztta a döntést, majd nagyon rövid időn belül mégis visszakozott. A Paribas vezérigazgatóját, az exminiszterelnök-helyettes, ex pénzügyminiszter Medgyessy Pétert természetesen Herz-ügyben kerestük meg, udvariasságból azonban először a nem igazán közismert Paribas-ról kérdeztük.

– A Magyarországon nem annyira ismert vállalkozást a világ első 25, illetve Európa első 10 bankja közé sorolják. Nem klasszikus kereskedelmi bank, befektetésekkel, tanácsadással, pénzügyi műveletekkel foglalkozik. 1990-ben, amikor a magánszektor erőteljesebben mozdult Magyarországon, a Paribas is a jelenlét mellett döntött. Több vagyunk

mint kirendeltség, de kevesebb, mint egy kereskedelmi bank. Befektetési tanácsadással, vállalatok átalakításával, privatizációval foglalkozunk, s mint önálló gazdasági egység, eddig minden évben nyereségesek voltunk. Voltak sikerreink, átalakítottuk például a pénzverőt, dolgoztunk agro-ke-
rekkel, s akadt olyan ügy is, aminek nem sikerült a végére járni. Ez az Autóker, a vevő – akit szerencsére nem mi hoztunk – végül is nem fizetett.

■ **Hogyan kerültek a Herz közelébe?**

– A csődbe ment Budapesti Húsipari Vállalat hitelezői választmánya bízott meg bennünket 1993 nyarán az értékesítéssel, hogy minél több pénzt sikerüljön visszahozni. Előrebocsáthatom, hogy a teljes tőkét – a kamatot nem – sikerült visszaszerezni az eladásokkal, amivel nagyon elégedett a megbízó. Piacképes

■ Tanácsadó az ex-pénzügyminiszter Aláírás előtt a Herz-szerződés – interjú Medgyessy Péterrel

gyártókapacitásokról volt szó, nem csak a Herz, a sonkagyártó üzem is értékes résznek számított.

■ **Sokan pályáztak?**

– A kifrászt rengetegen megvásárolták, pályázatot már sokkal kevesebben adtak be. Óriási nyomás nehezedett ránk, hogy külföldinek adjuk el a Herzet, amit egyébként a politikai kurzus miatt sem értek.

■ **Tudomásom szerint a Picken kívül nem volt magyar pályázó, s akkor ez elég világos nyomást jelentett.**

– Végül a hitelezői választ-

A már korábban csődbe ment Budapesti Húsipari Vállalat hitelezői választmánya a Magyar Paribas Részvénytársaságot bízta meg a vagyontárgyak értékesítésével. Köztudott, hogy a cég egyik egységét, a Herz Szalámigyárat akkor már a Pick bérelte egy jó ideje, három hónaponként meghosszabbított szerződésekkel.

mány döntött a Pick mellett, így látta biztosabbnak a pénzt.

■ **Ekkor kontráztott az ÁV Rt.**

– Vissza akarták vonni azt a korábbi döntést, hogy lemondanak a jogukról. Szerintem Csepri Lajos nem tudta, hogy már nincsenek birtokon belül.

Végül is kulturált kompromisszum született, a Pick lemondott a Gyulai Húskombinátról, és maradhatott a Herz. A versenyhivatal megszólalhat az ügyben, de ismeret-im, illetve információim szerint nem fog ellene kifogást emelni. Nem lehet tisztessé-

telen verseny, minden terméket el tudják adni, sőt segítheti egymást a két márka.

■ **Mikor kerülhet az utolsó pecsét az adásvételi szerződésre?**

– Megbízunk egy jogi irodát a szerződéstervezet elkészítésével, szerintem napokon belül mindent alá lehet írni.

■ **A Pick csak a Herzet viszi, de mi lesz a vállalat többi egységével?**

– A Landhoff, amely a sonkaüzemet bérelte, megvásárolja a többi egységgel együtt.

■ **Ön szerint mitől szárnyal ennyire a Pick?**

– Kevés jó cég van a tőzsdén, tulajdonképpen még magasabb részvényárfolyamot is elérhetőknek tartok. Külföldön ismert, jó a menedzsmentje, minden adott, hogy növekedjen, sikereket érjen el.

Kovács András